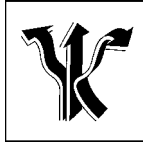

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ОСНОВИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ”
(для бакалаврів)

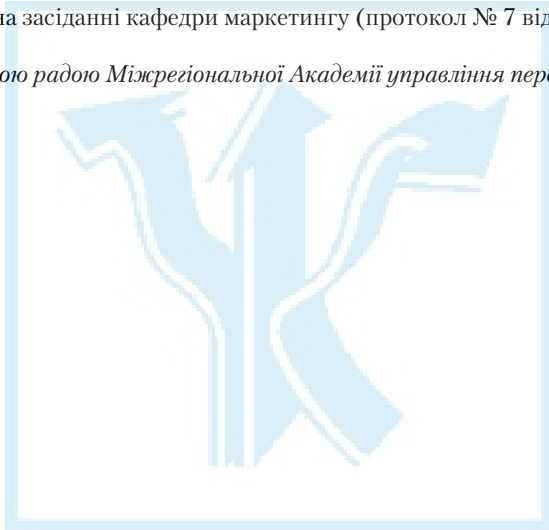
МАУП

Київ 2008

Підготовлено професором кафедри філософії *О. В. Пустовітом*

Затверджено на засіданні кафедри маркетингу (протокол № 7 від 19.04.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Пустовіт О. В. Навчальна програма дисципліни “Основи культурології” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2008. — 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Основи культурології”, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Культурологія — наука про культуру. Як самостійна галузь знання виникла нещодавно — у другій половині ХХ ст. Термін “культурологія” пов’язаний з працями американського антрополога Л. Уайта (1900–1975) і походить від латинського слова *cultura* — виховання, освіта, розвиток, догляд та грецького *logos* — слово, вчення. Існує багато визначень терміна “культура”. Наприклад: **культура є створене людиною на відміну від створеного природою**. Сама ж людина належить водночас до світу природи і до світу культури.

Людське в людині зумовлене вихованням і освітою. Дитина, позбавлена в ранньому віці виховання і освіти, не може стати повноцінним членом людської спільноти, тому що не володітиме ані мовою, ані мисленням, ані навичками поведінки в людському суспільстві. Те, що людина отримує від культури (власне те, що робить її людиною і відрізняє від тварини), не успадковується генетично, а має бути отримане дитиною ззовні, від людського суспільства, — це і є **виховання та освіта**. **Соціальна** культура належить скоріше суспільству, аніж окремому індивіду.

Що саме має отримувати дитина у процесі соціалізації? Сукупність досягнень людства в царині наук, мистецтв і моралі. На відміну від інших живих істот люди мають здатність *накопичувати знання і навички* і на основі набутого досвіду змінювати власне життя; тобто поміж усіх живих істот тільки люди мають історію. Тому культура не тільки соціальна, а й **історична**. Історія людства — це історія культури. *Людська природа* за своєю сутністю соціальна та історична. Генеза культури є генезою сучасної людини у всій складності її внутрішнього світу (“безодня душі”). Отже, **вивчення історії культури для кожної людини — засіб вирішення проблеми, поставленої ще давніми греками: “Пізнай самого себе”**.

Видатний німецький філософ Г. В. Ф. Гегель (1770–1831) зауважує, що **освіта — це коротке проживання історії певної культури в межах окремого життя**. Його співвітчизник О. Шпенглер (1880–1936) у своїй головній праці “Занепад Заходу” (1918) вказує, що кожне непересічне особисте життя обов’язково повторює всі епохи тієї культури, до якої воно належить. Таким чином, європеєць, навчаючись, повинен, щонайменше, оволодіти спадщиною європейської культури. А якщо людина відчуває себе громадянином світу, то й світовою культурою в усьому її розмаїтті.

Пропонована програма складена за історико-хронологічним принципом: розглядаються епохи європейської культури — античність, середньовіччя, Відродження, доба бароко (XVII ст.), Просвітництво, романтизм і XX ст. Дві теми присвячено елементам загальної теорії культури.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ОСНОВИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Основи загальної теорії культури
1	Предмет і завдання курсу. Історизм і соціальність культури
2	Особистість та індивідуальність. Знакова природа культури
	Змістовий модуль II. Від античності до Відродження
3	Культура античності: Давня Греція і Стародавній Рим
4	Культура християнського середньовіччя
5	Антропоцентризм Відродження. Італійський Ренесанс. Північний Ренесанс
	Змістовий модуль III. Від XVII ст. до XX ст.
6	Доба бароко. Наукова революція XVII ст.
7	Доба Просвітництва
8	Велика французька революція 1789–1794 рр. Романтизм
9	Культура XX ст. Постмодерн
Разом годин: 54	

ЗМІСТ
дисципліни
“ОСНОВИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ”

Змістовий модуль I. Основи загальної теорії культури

Тема 1. Предмет і завдання курсу. Історизм і соціальність культури

Проблематика культурології. Походження і зміст терміна “культура”. Культура і природа. Аристотель про природу людини. Природні і культурні аспекти людського існування. Визначення культури

за Е. Тайлором (1832–1917) (“Первісна культура”, 1871). Культура і людське суспільство: соціальність культури. “Феномен Манглі”. Роль виховання і освіти в соціалізації людини. Культура та історія: історизм культури. Гегель про освіту. Біогенетичний закон Е. Геккеля (1834–1919) як біологічний аналог концепції Г. Гегеля. Періодизація європейської культури.

Література [6; 8; 29; 31; 32; 36; 37; 54; 64]

Тема 2. Особистість та індивідуальність. Знакова природа культури

Єдність індивідуального і колективного начал у культурі. Суспільство, складене з індивідів та індивідуальності, об’єднаних в суспільство. Людина в аспекті суспільного буття (persona, особистість) і людина в аспекті неповторної екзистенції (individuum (“неподільність”), індивідуальність). Єдність і відмінність цих двох аспектів людського буття. Всезагальне і неповторне в бутті людини: риторика і екзистенція. Феномен риторичної культури за О. В. Михайловим і С. С. Аверінцевим. Доба риторичної культури і її хронологічні межі.

Знакова природа культури. Семіотика — наука про знаки. Символ і текст. Проблема інтерпретації тексту.

Література [8; 9; 29; 31; 49; 54; 64]

Змістовий модуль II. Від античності до Відродження

Тема 3. Культура античності: Давня Греція і Стародавній Рим

Космоцентризм античної культури (О. Ф. Лосєв, “12 тез про античну культуру”). Поєми Гомера “Іліада” і “Одіссея” (“першотекст” античної культури, “Біблія греків”). Давньогрецький поліс. Виховний ідеал античності: пайдейя. Давньогрецька міфологія і пантеон богів Олімпу. Доба Перікла в Афінах: розквіт філософії і мистецтв.

Імперія Олександра Македонського (356–323). Еллінізм як синтез еллінської та східної культур.

Стародавній Рим. Спадкоємність і самобутність римської культури. Доба імператора Августа. Латинська поезія: Горацій, Вергілій, Овідій.

Античність — основа європейської культури.

Література [16; 25; 28; 29; 31; 32; 36; 37]

Тема 4. Культура християнського середньовіччя

Християнство – основа середньовічної культури. Спадкоємність та протистояння античності і середньовіччя. Теоцентризм як основа середньовічного християнського світогляду. Символізм християнського мистецтва. Середньовічна скульптура і архітектура – “Біблія в камені”.

Готичний собор – Всесвіт середньовіччя. “Вертикалізм” готики – символ злету християнської душі, що зринає з “дольного світу в горній”.

“La divina commedia” Данте Аліґ’єрі і середньовічне уявлення про будову Всесвіту (геоцентризм, нерухомість, ієрархічна структура).

Література [4; 21; 22; 28; 29; 31; 32; 44; 51; 54; 67; 69]

Тема 5. Антропоцентризм Відродження. Італійський Ренесанс. Північний Ренесанс

Відродження античності – основа ренесансної культури. Ренесанс як синтез (діалог) античності і середньовічного християнства (Л. М. Баткін). Класична країна Відродження – Італія: гегемонія Італії в духовному житті Європи XIV–XV ст. Гуманізм як ідейний рух і принцип культури Відродження. *Studia humanitatis*. Антропоцентрична картина світу (Піко делла Мірандола. Про гідність людини).

Гуманістична педагогіка: виховання творчої особистості. Створення себе самого як творче завдання індивідуальності. Проблема свободи особистості. Титанізм творчих геніїв доби Відродження. Зворотний бік титанізму (О. Ф. Лосев, “Естетика Відродження”).

Північний Ренесанс (Рабле, Монтень, Шекспір). Реформація і раціоналізація духовного життя Європи.

Література [4; 6; 15; 28; 29; 31; 32; 40; 46; 54]

Змістовий модуль III. Від XVII ст. до XX ст.

Тема 6. Доба бароко. Наукова революція XVII ст.

Наукова революція: М. Коперник (геліоцентризм), Дж. Бруно (нескінченність Всесвіту), Г. Галілей (дослідження руху), Декарт, І. Ньютон. Зміна картини світу: взаємопов’язані ідеї руху, нескінченності, єдності протилежностей. Раціоналізм як принцип культури Нового часу.

Стилістичний дуалізм мистецтва XVII ст.: бароко і класицизм. Контрреформація і середньовічне християнство як духовні основи

стилю бароко; риси стилю (“зближення далеких ідей”, рухливість, театральність, патетика, ірраціоналізм, метафоризм), барочний синтез мистецтв. Античність і раціоналізм (картезіанство) як духовні основи стилю класицизму: класицистична ієрархія жанрів, відокремлення високих (піднесених) жанрів від низьких (корелят ієрархічної структури феодального суспільства). Французький класицизм XVII ст.: архітектура і садово-паркове мистецтво (Версаль), драматургія, проза.

Література [25; 28; 29; 31; 32; 36; 37; 54; 55]

Тема 7. Доба Просвітництва

Раціоналізм Просвітництва як ілюзія всевладдя розуму. Гегемонія Франції в духовному житті Європи XVII–XVIII ст. Література і філософія французького Просвітництва. Енциклопедисти і Енциклопедія (Франція), англійська філософія XVII–XVIII ст.: ідеологічна основа буржуазної революції. Філософія І. Канта (“німецька теорія французької революції”): синтез раціоналізму і емпіризму. Завершення доби риторичної культури.

Стильове розмаїття мистецтва XVIII ст.: бароко, рококо, класицизм, просвітницький реалізм, передромантизм. Попередники романтизму: сентименталізм, художня творчість і філософія Ж.-Ж. Руссо, рух Sturm und Drang в Німеччині.

Література [25; 28; 29; 31; 32; 36; 54; 56; 69; 70]

Тема 8. Велика французька революція 1789–1794 рр. Романтизм

Європа початку XIX ст.: Велика французька революція, наполеонівські війни, Реставрація у Франції. Вплив революції 1789 р. і Реставрації на генезу романтизму.

Романтизм у Німеччині: ієнський і гейдельберзький гуртки. Романтизм в Англії і Франції. Романтизм як світогляд: ірраціоналізм і чуттєвість, культ генія, індивідуалізм (унікальна особистість як мікрокосм — “безодня душі”), трагічна розбіжність ідеалів і реальної дійсності, песимізм, синтез мистецтв, свобода творчості (естетична цінність новації), історизм і проблема народності (національна специфіка мистецтва). “Екзистенціальний”, особистісний характер культури Романтизму. Романтизм в опозиції класицизму: романтична іронія, зближення піднесеного і низького в мистецтві, скасування жанрової ієрархії (подібно до того, як Французька революція скасувала суспільну нерівність і владу походження, проголосивши рівність).

Література [6; 12; 25; 28; 29; 31; 32; 36; 37; 54; 56]

Тема 9. Культура XX ст. Постмодерн

Руйнація ідеалів гуманістичної культури. Антагонізм “технічної” і “гуманітарної” культур. Криза раціоцентризму і гуманізму. Проблема відчуження людини від культури: стандартизація особистості. Зворотний бік раціональності. Концепція єдиної істини, її вплив на виникнення світових воєн. Принциповий плюралізм постмодерну.

Науково-технічна революція. Глобальні проблеми сучасності: екологія, демографія, політика. “Масова культура” і елітарна культура. Вплив засобів масової інформації на особистість. Феномен молодіжних субкультур. Діалог і взаємозбагачення культур Заходу і Сходу.

Література [6; 25; 28; 29; 31; 32; 36; 37; 54–56; 63; 69]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

В окремих випадках студент може самостійно запропонувати і розробити тему контрольної роботи за попереднім узгодженням її з викладачем.

Основні вимоги до контрольної роботи:

- обґрунтування вибраної теми;
- опрацювання і конспективний виклад відповідних літературних джерел;
- авторський (творчий) розділ;
- список використаної літератури.

Обсяг роботи — до 20 друкованих сторінок.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Роль і місце культурології в системі гуманітарного знання.
2. Про значення терміна “культура”.
3. Характеристика культурологічних теорій XX ст. (О. Шпенглер, А. Тойнбі, М. Бердяєв).
4. Співвідношення понять “культура” і “цивілізація”.
5. Культурологія як інтегративне знання.
6. Концепція культури З. Фрейда.
7. Людина як біологічна, соціальна і культурна істота.
8. Культура і особистість.
9. Традиція і новація в культурі.
10. Проблема культурогенези.
11. Міф як явище культури.

12. Художній образ.
13. Рефлексія як імпульс до виникнення культури (за П. Тейяром де Шарденом).
14. Культура як гра (Й. Хейзінга. Homo ludens).
15. Масова і елітарна культура.
16. Проблема впливу засобів масової інформації на особистість.
17. Молодіжна субкультура.
18. Культура як знакова система.
19. Символіка і символізм: проблема символу.
20. Аполлонічна та діонісійська засади європейської культури.
21. Виникнення і поширення писемності.
22. Культура Давньої Греції: скульптура і архітектура.
23. Афіни доби Перікла.
24. Давньогрецький театр: Есхіл, Софокл, Евріпід, Аристофан.
25. Мистецтво як наслідування природи: концепція Аристотеля.
26. Космоцентризм античної культури.
27. Давньогрецький поліс: політика, правопорядок і закони.
28. Гай Юлій Цезар — імператор і письменник.
29. Давній Рим за часів імператора Августа.
30. Поезія доби Августа: Гораций, Вергілій, Овідій.
31. Давньоримський скульптурний портрет.
32. Марк Аврелій — імператор і філософ.
33. Августин Аврелій. “Сповідь”.
34. Виникнення християнства і перші століття його існування; його вплив на культуру античності.
35. Києво-Могилянська академія як осередок культури.
36. Українська культура в контексті європейських культур.
37. Теоцентризм середньовічної християнської культури.
38. Готичний собор як модель середньовічного Всесвіту.
39. Лицарство, його естетичний ідеал.
40. Романський стиль в архітектурі.
41. Символізм християнського мистецтва.
42. Середньовічні уявлення про будову світу в “La divina commedia” Данте.
43. Культура Відродження як синтез (діалог) античної і середньовічної християнської культур.
44. Італійське Відродження і північне Відродження: подібність і відмінності.

45. Протестантизм і дух капіталізму (за М. Вебером).
46. Раціоцентризм Нового часу.
47. Культура розуму і культура почуття.
48. Раціоналізм та ірраціоналізм: за і проти.
49. Українська барочна культура.
50. Культура доби бароко: метафора як єдність протилежностей.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що є предметом культурології?
2. Чим відрізняється культурологія від культури?
3. Яке місце посідає культурологія в системі наук?
4. Чи існують знання, які не можна передати словами?
5. Які теологічні концепції культури вам відомі?
6. Історична типологія культури.
7. Регіональна типологія культури.
8. Глобальні проблеми сучасної культури.
9. Чому глобальні проблеми виникли тільки в ХХ ст.?
10. Які варіанти розв'язання глобальних проблем існують?
11. Культура і культурність — це тотожні чи різні поняття?
12. Які існують теорії походження мистецтва?
13. Які функції мистецтва ви вважаєте найголовнішими і чому?
14. Які, на вашу думку, елементи творчого процесу піддаються вихованню?
15. Як ви вважаєте, чому нині прихильників кінематографу значно більше, ніж прихильників театру?
16. Чи існує зв'язок між глобалізацією і модернізацією у сфері культури?
17. Які соціальні причини формування субкультур?
18. Які ознаки характеризують субкультуру?
19. Які ознаки притаманні сучасним молодіжним субкультурам?
20. Яку роль виконує мистецтво в організації субкультур?
21. Якими ознаками характеризується контркультура?
22. У чому полягає соціальне значення культурної спадщини?
23. Які функції у житті суспільства виконують збережені культурні цінності?
24. Що таке національна самоідентифікація людини? Яку роль у цьому відіграє культурна спадщина?
25. Чи можливі обґрунтовані прогнози в царині культури?

26. Особливості розвитку культури у ХХ ст.
27. Чим визначається особлива роль кіномистецтва в культурі ХХ ст.?
28. Поняття “художності”.
29. Мистецтво — уособлення художності.
30. Функції мистецтва.
31. Види і жанри мистецтва.
32. Походження мистецтва.
33. Декоративно-прикладне, ужиткове мистецтво.
34. Архітектура.
35. Скульптура.
36. Становлення танцю, музики, співів.
37. Основні джерела мистецтва.
38. Релігія як світоглядна система.
39. Релігія як культурний комплекс.
40. Причина виникнення релігії.
41. Язичництво.
42. Монотеїзм.
43. Характеристика монотеїстичних релігій.
44. Вплив релігії на види та форми культури.
45. Дохристиянські вірування українців.
46. Прийняття християнства на Русі та його значення для розвитку культури.
47. Суспільна свідомість, її чинники.
48. Взаємодія культур.
49. Протистояння культур і його наслідки.
50. Взаємовплив культур.
51. Національний характер — феномен культури.
52. Форми та види національної свідомості.
53. Самосвідомість — осягнення своєї ідентичності, самобутності.
54. Національна ідея як державна доктрина.
55. Загальна характеристика сучасного стану культури в Україні.
56. Спадковість у традиціях європейської культури.
57. Тенденції у сучасній світовій культурі.
58. Закони України про мови, культуру, освіту.
59. Закон про свободу совісті.
60. “Масова культура” та її вплив на українську культуру.
61. Криза культури ХХ ст.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Актуальные проблемы XX века: Учеб. пособие.* — М., 1993.
2. *Арутюнов С. А. Народы и культуры: развитие и взаимодействие.* — М., 1989.
3. *Асеев Ю. С. Архітектура Київської Русі.* — К., 1969.
4. *Бахтин М. М. Творчество Ф. Рабле и народная культура Средних веков и Ренессанса.* — М., 1985.
5. *Белова Т. В. Культура и власть.* — М., 1991.
6. *Бердяев Н. А. Смысл истории.* — М., 1990.
7. *Бокань В. А. та ін. Історія культури України (у запитаннях і відповідях).* — К., 1993.
8. *Бокань В. А. Культурологія.* — К., МАУП, 2003.
9. *Быстрицкий Е. К. Феномен личности: мировоззрение, культура, бытие.* — К.: Наук. думка, 1991.
10. *Бытие человека в культуре.* — К.: Наук. думка, 1992.
11. *Взаимодействие культур Востока и Запада / Отв. ред. Е. П. Челышев.* — М., 1987.
12. *Всеобщая история искусств.* — М., 1958–1970.
13. *Вернан Т. П. Происхождение древнегреческой мысли.* — М., 1988.
14. *Вернадський В. І. Українське питання і російська громадськість // Дружба народів.* — 1990. — № 3.
15. *Гарэн Э. Проблемы итальянского Возрождения.* — М., 1986.
16. *Гаспаров М. Л. Занимательная Греция.* — М., 2000.
17. *Голубенко П. Україна і Росія у світлі культурних взаємин.* — К., 1993.
18. *Гончаренко М. Духовна культура.* — К., 1986.
19. *Гончаренко Н. В. Диалектика прогресса культуры.* — К., 1987.
20. *Грушевський М. С. Духовна Україна.* — К., 1994.
21. *Гуревич А. Я. Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства.* — М., 1998.
22. *Гуревич А. Я. Категория средневековой культуры.* — М., 1984.
23. *Давня історія України.* — К., 1994.
24. *Дзюба І. “Бо то не просто мова, звуки..”* — К., 1989.
25. *Дмитриева Н. А. Краткая история искусств.* — М., 1991.
26. *Замалеев А. Ф., Зоц В. Л. Мыслители Древней Руси.* — К., 1987.

27. *Запад и Восток: традиции и современность: Учеб. пособие.* — М., 1993.
28. *Ильина Т. В. История искусств. Западноевропейское искусство.* — М., 1983.
29. *История европейской культуры / Авт.-сост. А. В. Пустовит.* — К., 2002.
30. *История культуры России: Учеб. пособие.* — М., 1993.
31. *История мировой культуры. Наследие Запада.* — М., 1998.
32. *Історія і теорія світової і вітчизняної культури.* — К., 1993.
33. *Історія українського мистецтва: В 6 т.* — К., 1966–1970.
34. *Історія української культури / За ред. І. Крип'якевича.* — Л., 1937, 1993.
35. *Культура и развитие человека.* — К., 1989.
36. *Культурология: Учеб. пособие.* — М., 1998.
37. *Культурологія: Навч. посіб. / За ред. проф. В. М. Пічі.* — Л., 2003.
38. *Культура Древнего Египта.* — М., 1976.
39. *Культура Древней Индии.* — М., 1975.
40. *Культура эпохи Возрождения.* — Л., 1986.
41. *Культура українського народу: Навч. посіб.* — К., 1994.
42. *Культурне відродження в Україні: історія і сучасність.* — Т., 1993.
43. *Культура і побут населення України.* — К., 1991.
44. *Культура Средних веков и Нового времени.* — М., 1987.
45. *Левек П. Эллинистический мир.* — М., 1989.
46. *Лосев А. Ф. Эстетика Возрождения.* — М., 1983.
47. *Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури.* — К., 1993.
48. *Мистецтво, фольклор та етнографія слов'янського народу.* — К., 1993.
49. *Моль А. Социодинамика культуры.* — М., 1973.
50. *Муравьев А. В., Сахаров А. М. Очерки истории русской культуры XI–XVII вв.* — М., 1984.
51. *Оссовская М. Рыцарь и буржуа.* — М., 1987.
52. *Огієнко І. Українська культура.* — К.: Абрис, 1993.
53. *Петров Т. К. Язык, знак, культура.* — М., 1992.
54. *Петрухинцев Н. Н. XX лекций по истории мировой культуры.* — М., 2001.
55. *Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури: Посібник.* — Х., 1990.

56. *Поликарпов В. С.* Лекции по культурологии. — М., 1997.
57. *Померанцев Н. А.* Эстетические основы искусства Древнего Египта. — М., 1985.
58. *Попович М. С.* Мироззрение древних славян. — К., 1985.
59. *Розумович Н. Н.* Политическая и правовая культура. Идеи и институты Древней Греции. — М., 1989.
60. *Самосознание европейской культуры XX века.* — М., 1991.
61. *Семчишин Я.* Тисяча років української культури. — Л., 1993.
62. *Симонов П. В. и др.* Происхождение духовности. — М., 1989.
63. *Сорокин П.* Человек. Цивилизация. Общество. — М., 1992.
64. *Тайлор Э.* Первобытная культура. — М., 1989.
65. *Удальцова З. В.* Византийская культура. — М., 1988.
66. *Фромм Э.* Бегство от свободы. — Минск, 2003.
67. *Хейзинга Й.* Осень средневековья. — М., 1988.
68. *Хижняк З. І.* Києво-Могилянська академія. — К., 1988.
69. *Художественная культура в докапиталистических формациях /* Ред. М. С. Кагана. — Л., 1984.
70. *Шпенглер О.* Закат Европы. Очерки морфологии мировой истории. — М., 1993. — Т. 1.

Додаткова

1. *Антес Р.* Мифология в Древнем Египте. — М., 1974.
2. *Антонович В.* Раскопки в стране древлян. — М., 1983.
3. *Антонович Д.* Українська культура. — К., 1993.
4. *Ануфрієв О., Семашко О.* Західноєвропейська середньовічна художня культура. — К., 1995.
5. *Арутюнов С.* Народы и культура. — М., 1989.
6. *Асеев Ю.* Мистецтво стародавнього Києва. — К., 1969.
7. *Асеев Ю.* Шедеври світової архітектури. — К., 1982.
8. *Асеева Н. Ю.* Украинское искусство и европейские художественные центры конца XIX — начала XX века. — К., 1986.
9. *Ассман Я.* Египет. — М., 1999.
10. *Афанасьева В.* Гильгамеш и Энкиду. — М., 1979.
11. *Баран В.* Черняхівська культура. — К., 1981.
12. *Бичко І.* Сучасна світова філософія. — К., 1994.
13. *Білецький П.* Нариси з історії українського мистецтва. — К., 1981.
14. *Білецький П.* У контексті світового авангарду. — К., 1990.

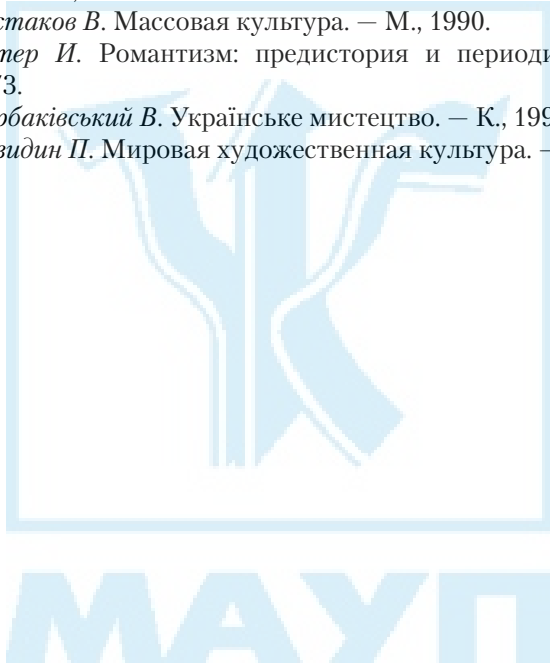
15. *Білецький П.* Українське мистецтво II половини XVII–XVIII ст. — К., 1981.
16. *Білецький П.* Український портретний живопис XVII–XVIII ст. — К., 1969.
17. *Богословский М.* Парадоксы культуры XX столетия. — Харьков, 2000.
18. *Бокань В., Польовий Л.* Історія культури України. — К., 1998.
19. *Брайчевський М. Ю.* Утвердження християнства на Русі. — К., 1988.
20. *Бродский В.* Искусство Японии VI–XVI вв. — М., 1964.
21. *Булашов Г.* Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. — К., 1992.
22. *Васильев Л.* Культы, религии, традиции в Китае. — М., 1970.
23. *Верстюк В.* Україна від найдавніших часів до сьогодення. — К., 1995.
24. *Винничук Л.* Люди, нравы и обычаи Древней Греции и Рима. — М., 1988.
25. *Висоцький С.* Київська писемна школа X–XII ст. — К., 1998.
26. *Говдя П.* Українське мистецтво II половини XIX — поч. XX ст. — К., 1964.
27. *Гончаренко М.* Духовна культура. — К., 1986.
28. *Горди́нський С.* Українські художники в Канаді. — К., 1991.
29. *Горський В.* Історія української філософії. — К., 1996.
30. *Григорович В.* Великие музыканты Западной Европы. — М., 1982.
31. *Грищенко В.* Культура епохи Просвітництва. — К., 1994.
32. *Грюнебаум Г.* Классический ислам. — М., 1988.
33. *Грюнебаум Г.* Основные черты арабо-исламской культуры. — М., 1981.
34. *Гурбик А.* Еволюція соціально-територіальних спільнот в середньовічній Україні. — К., 1998.
35. *Єремеев І.* Герби гетьманів України. — К., 1998.
36. *Єфименко В.* Культура середньовіччя. Культура Відродження. — К., 1994.
37. *Жолтовський П.* Монументальний живопис на Україні XVII–XVIII ст. — К., 1988.
38. *Жолтовський П.* Художнє життя в Україні XVI–XVII ст. — К., 1983.
39. *Жуковский Н. Л.* Судьба кочевой культуры. — М., 1990.

40. *Заморовський В.* Спочатку був Шумер. — К., 1983.
41. *Запаско Я.* Мистецтво книги на Україні в XVI–XVII ст. — Л., 1971.
42. *Золотослов.* Поетичний космос Давньої Русі. — К., 1988.
43. *Зороастр*, Будда, Конфуцій, Магомет. — К., 1991.
44. *Зубов В.* Леонардо да Винчі. — М., 1982.
45. *Іванов К.* Многоликое средневековье. — М., 1996.
46. *Івбулис В.* Модернізм і постмодернізм. — М., 1988.
47. *Іванов К.* Трубадури, трувери і миннезингери. — М., 1997.
48. *Іофан І.* Культура древньої Японії. — М., 1974.
49. *Ісаевич Л.* Братства та їх роль в розвитку української культури XIV–XVII ст. — К., 1966.
50. *Ісаевич Л.* Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні. — Л., 1983.
51. *Історія української та зарубіжної культури.* — К., 1999.
52. *Каждан А.* Византийская культура. — М., 1968.
53. *Кантор А.* Изобразительное искусство XX века. — М., 1973.
54. *Карпенко М.* Гетьман Іван Мазепа як будівничий української держави. — Суми, 1999.
55. *Карсавин Л.* Культура средних веков. — К., 1995.
56. *Кертман Л.* История культуры стран Европы и Америки. — М., 1987.
57. *Киптерева Т.* Искусство Испании. — М., 1989.
58. *Кирило-Мефодіїське товариство.* — К., 1990.
59. *Кононенко Б.* Культурология в терминах, понятиях, именах. — М., 1999.
60. *Кононенко Б., Болдырева М.* Культурология (альбом схем и таблиц). — М., 1999.
61. *Корінний М.* Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. — К., 2000.
62. *Красильников О.* Історія українського театру XX століття. — К., 1999.
63. *Краснодембський З.* На постмодерністських роздоріжжях культури. — К., 2000.
64. *Крип'якевич І.* Історія української культури. — К., 1999.
65. *Крисаченко В. С.* Екологічна культура. — К., 1996.
66. *Крисаченко В. С.* Людина і довкілля. — К., 1995.
67. *Куликова І.* У истоков модернизма. — М., 1980.
68. *Культура і побут населення України.* — К., 1991.

69. *Культура* народів Центральної і Юго-Восточної Європи XVIII–XIX вв. — М., 1990.
70. *Культурне* Відродження в Україні. — Л., 1993.
71. *Куманецкий К.* История культуры Древней Греции и Рима. — М., 1990.
72. *Кучменко Е.* Людина і природа в культурі Китаю. — К., 1999.
73. *Лацис И.* Культура Древнего Египта. — М., 1973.
74. *Ліндсей Д.* Коротка історія культури від доісторичних часів до доби Відродження. — К., 1995.
75. *Лінч Джозеф.* Середньовічна церква. — К., 1994.
76. *Лихачева В.* Искусство Византии. — М., 1988.
77. *Лозко Т.* Українське народознавство. — К., 1995.
78. *Лозовий О.* Основи художньої культури. — Х., 1997.
79. *Лосев І.* Історія і теорія світової культури. Європейський контекст. — К., 1995.
80. *Лотман Ю.* Беседи о культуре. — М., 1994.
81. *Лотман Ю.* Феномен культури. — М., 1978.
82. *Лях В. В., Лазюк В. С.* Сучасна зарубіжна філософія. — К., 1996.
83. *Макаров А.* Світло українського бароко. — К., 1994.
84. *Мец А.* Мусульманський Ренесанс. — М., 1973.
85. *Мистецтво і етнос.* Культурологічний аспект. — К., 1991.
86. *Мистецтво, фольклор та етнографія* слов'янського народу. — К., 1993.
87. *Митці* в українській діаспорі. — К., 1997.
88. *Митці* України: Енцикл. довід. — К., 1992.
89. *Мойсеїв І.* Храм української культури. — К., 1998.
90. *Моця О., Ричка Г.* Київська Русь: від язичництва до християнства. — К., 1996.
91. *Муратова К.* Мастера французской готики. — М., 1988.
92. *Нагаєвський І.* Історія української держави двадцятого століття. — К., 1994.
93. *Наулко В.* Культура і побут населення України. — К., 1993.
94. *Нейхардт О., Шишова І.* Сім чудес світу. — О., 1996.
95. *Ничкало С.* Мистецтвознавство: Короткий глумачний слов. — К., 1999.
96. *Обломиевский Д.* Французский классицизм. — М., 1988.

97. *Овсійчук В.* Українське мистецтво XVI – I половини XVII ст. – К., 1985.
98. *Опенгейм Л.* Древняя Месопотамия. – М., 1980.
99. *Орлова Т.* Культура повсякденності населення Європи XVIII століття. – К., 2000.
100. *Павленко Ю.* Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 1996.
101. *Підлісна Г.* Світ античної культури. – К., 1889.
102. *Плачинда С.* Міфи і легенди Давньої України. – К., 1997.
103. *Позінкевич Р.* Освіта в системі культури. – Луцьк, 2000.
104. *Полікарпов В.* Лекції з історії світової культури. – К., 2000.
105. *Поліщук Є.* Історія культури: Короткий довід. – К., 2000.
106. *Попович М.* Нариси історії культури України. – К., 1998.
107. *Постмодерн* в філософії, науке, культурі. – Харьков, 2000.
108. *Розин В.* Введение в культурологию. – М., 2000.
109. *Рубан В.* Український портретний живопис другої половини XIX – початку XX ст. – К., 1986.
110. *Семчишин Я.* Тисяча років української культури. – Л., 1993.
111. *Січинський В.* Чужинці про Україну. – К., 1992.
112. *Славяне* юго-восточной Европы в предгосударственный период. – К., 1999.
113. *Соколов М.* Вечный Ренессанс. – М., 1999.
114. *Станко В.* Історія первісного суспільства. – К., 1999.
115. *Степовик Д.* Українська графіка XVI–XVIII ст. – К., 1982.
116. *Тайлор Э.* Первобытная культура. – М., 1989.
117. *Тарасенко Н.* Природа, технология, культура. – К., 1988.
118. *Теорія* та історія світової та вітчизняної культури. – К., 1993.
119. *Теорія* та історія світової і вітчизняної культури. – Л., 1992.
120. *Терещенко Ю.* Україна і європейський світ. – К., 1996.
121. *Токарев С.* Ранние формы религии. – М., 1990.
122. *Тольяев С.* Искусство Индии. – М., 1988.
123. *Удальцова З.* Византийская культура. – М., 1988.
124. *Україна* крізь віки: У 15 т. – К., 1996.
125. *Українська* культура: історія і сучасність. – Л., 1994.
126. *Українська* минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник. – К., 1993.
127. *Українська* та зарубіжна культура. – К., 2000.
128. *Українське* мистецтво та архітектура кінця XIX – початку XX ст. – К., 2000.

129. *Ушкалов Л.* Григорій Сковорода і антична культура. — Х., 1993.
130. *Ушкалов Л.* Світ українського бароко. — Х., 1994.
131. *Фартушній А.* Українська культура. — Л., 2000.
132. *Федас Й.* Український народний вертеп. — К., 1987.
133. *Хижняк З.* Києво-Могилянська академія. — К., 1988.
134. *Цапенко М. П.* З історії шукань національного стилю в архітектурі України. — К., 1959.
135. *Целлар К.* Архитектура страны фараонов. — М., 1990.
136. *Шейко В.* Історія художньої культури. Первісність. Стародавній світ. — Х., 1999.
137. *Шестаков В.* Массовая культура. — М., 1990.
138. *Шетер И.* Романтизм: предистория и периодизация. — М., 1973.
139. *Щербаківський В.* Українське мистецтво. — К., 1999.
140. *Юхвидин П.* Мировая художественная культура. — М., 1996.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Основи культурології”	4
Зміст дисципліни “Основи культурології”	4
Вказівки до виконання контрольної роботи	8
Теми контрольних робіт	8
Питання для самоконтролю	10
Список літератури.....	12

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Т. М. Коліна*
Комп'ютерне верстання *Н. І. Нечипоренко*

Зам. № ВКЦ-3317
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП